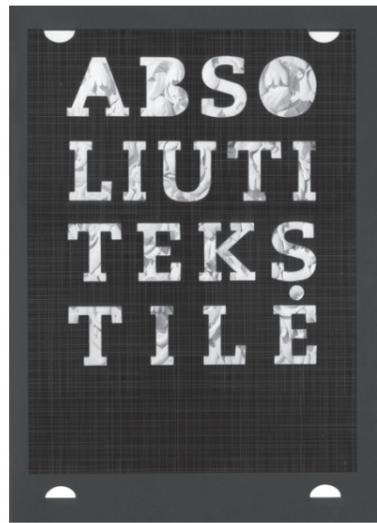

Dalia Klajumienė
Vilniaus gyvenamųjų namų interjerų dekor elementai: nuo klasicizmo iki moderno. V., 2015
Dailininkė Edita Namajūnienė

Monografija, kurioje remiantis archyviniais dokumentais, istoriografija, interjerus vaizduojančiais meno kūriniais ir fotografijomis, pagrindžiant taikomųjų tyrimų analize aptariamos Vilniaus gyvenamųjų namų XVIII a. pabaigos–XX a. pradžios sienų tapybos, lipdinių, sienų apmušalų, grindų dangų, koklinių krosnių ir židinių meninės ypatybės. Autorė atskleidžia priežastis, lėmusias dekor elementų interjeruose meninės raiškos kaitą, analizuoja pamirštus ir menkai vertintus puošybos būdus, parodo įvairių detalių vietą ir reikšmę interjero dekoru visumoje ir jų tarpusavio ryšį.

Absoliuti tekstilė. Nuo ištakų iki XXI a. V., 2016
Sudarytoja Eglė Ganda Bogdaniene
Dailininkė Aušra Lisauskienė

Solidus leidinys, atsiradęs 2014–2015 m. Lietuvos dailės muziejų pristatyto projekto „Absoliuti tekstilė“ ir to paties pavadinimo retrospektyvios parodos (kuratorė E. G. Bogdaniene), atspindinčios Lietuvos tekstilės raidą nuo XVII a. iki šių dienų, pasekoje. Tai straipsnių rinkinys, kuriame apžvelgiami parodoje išskirti XVII–XXI a. lietuvių tekstilės raidos laikotarpiai, tyrinėjama ir vertinama žinomiausių autorių kūryba, nagrinėjamas lietuvių tekstilės savitumas ir sąsajos su tarptautiniu kontekstu. Tai galimybė užpildyti spragas, visuomenei ir tyrėjams pristatyti vientisą Lietuvos tekstilės raidą, jos pokyčius. Tiražas 300 egz.

31-oji Lietuvos medalių kūrėjų stovykla Telšiai – Lietuvos kultūros sostinė 2016. V., 2015
Sudarytoja Remigija Vaitkutė
Dailininkas Martynas Gintalas

2015 m. vykusios VDA Telšių fakulteto surengtos Lietuvos medalių kūrėjų stovyklos, kuri buvo skirta Telšiams, paskelbtiems 2016 m. Lietuvos kultūros sostine, katalogas.

Antano Kučo grafika. Peizažai. V., 2015

Grafikui, ilgamečiam VDA profesorui Antanui Kučiui (1909–1989) skirtas suvenyrinis reprodukcijų rinkinys, kuriame publikuojama pluoštas įvairiomis technikomis atliktų dailininko darbų.

pasivašinėti pienu ir medumi girininko sodyboje, sutikome pirmus normalius žmones. Šalčioje ir Merkyje vanduo po užsitęsusių lietaus buvo pakilęs, todėl žuvis nekibo. Tik kai jau priplaukėme netoli Varėnos, Mečka ant nusmurgusio sliekelio sugavo kelis gražius žiobrius... Kadangi tada dar nebuvo Kauno hidroelektrinės, žuvis laisvai atplaukdavo neršti ir į Merkio upę. Taip pirmoji daugiadienė kelionė Varėnoje ir pasibaigė!!!

PIRMAS LEDAS

Su Juozu Šileika, važiuodami į Mažalotės ežerą, visą kelią abejojome ar jau bus ledas? Tik prieš ežerą ir nuo aukšto skardžio pamatę atsispindinčius medžius supratome, kad atvažiuome per anksti. Kadangi, nepaisant apmaudžios strateginio mąstymo klaidos, dieną vis tiek reikėjo praleisti gamtoje, tai nusileidome atsigerti prie įtekančio į ežerą šaltinio. Mūsų didžiausiam nustebimui tik iš arti pamatę ir pabandę įsitikiname, kad ant naktį užšalusio ledo dar niekas nebuvo užlipęs todėl jis ir atrodė kaip ramaus vandens paviršius. Vaikščiodami skaidriu ir plonu ledu, jautėmės kaip šventieji ant „vandens paviršiaus“, net matydavosi besiblaškantys ir išsigandę žvejojai, toli nuo eketės, užkibę ešeriai. NEREALI, žvejojai išsvajota REALYBĖ!

SU SPINGU ANT LEDO

Užsitęsęs žiemai ir nesulaukdamas pavasario, per atlydį sumanėme su Mečka pažvejoti spiningais nuo ledo srauniose Žeimenos upės properšose! Po kelių valandų tokios „žvejybos“ įsmukus ledui – MAUDŽIAUSI, bet pavyko, šlapiam iki pusės, išsikapanoti.

Su draugais žvejyboje prie lažo ugnelės...

Išsigręžęs rūbus ir atsigėręs karštos arbatos, „žvejojau“ toliau, iki vakaro. Jokia sloga, nei kosulys tuomet taip ir neprilipo.

PASKUTINIS TRAUKINYS

Pavėlavę su Juozu Šileika laiku sugrįžti į geležinkelio stotelę ir pamatę jau iš jos išvažiuosį ir prie mūsų artėjantį traukinį, atsiklaupėme šalia bėgių ant kelių ir mojuodami kepurėmis nuolankiai prašėme sustoti. Įvyko stebuklas ir traukinys, prie mūsų privažiavęs, atidarė duris...

SU MEŠKERE ANT STOGO

Kartą, kai grįžau jau vėlyvą naktį į namus, niekas neatidarė buto durų. Teko lipti ant stogo ir kaip vaiduokliui, persisvėrus per karnizą, su meškere barškinti į miegamojo langą ir garsiai rėkti. Pirmiausia, aišku, pažadinau visą namą ir tik po to, Laimutę.

„SKRYDIS“ ŽEIMENOS UPĖJE. 1964

Su Juozu Šileika sumanėme išsiaiškinti kur ir kokios žuvis laikosi Žeimenos upės atkarpoje nuo Žeimenos stotelės iki Neries upės. Kad savo sumanymą galėtume įgyvendinti natūroje, turėjome kiekvienas patogiai įsitaisyti savo vienvietėje pripučiamoje valtėlėje ir, plaukdami pasroviiui, stebėti povandeninį upės gyvenimą per įprastos nardymo kaukės stiklą. Įspūdis sunkiai nusakomas, ypač plaukiant per šios vaizdingos ir veržlios upės sraunumas...

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJA

INFORMACINIS BIULETENIS Nr.3 (256) 2016 KOVAS

Antanui Tamošaičiui – 110

Kovo pradžioje Vilniaus dailės akademijos Anastazijos ir Antano Tamošaičių galerijoje „Židinys“ paminėtos Antano Tamošaičio 110-osios gimimo metinės. Prisimindami ir pagerbdami šį šviesaus atminimo dailininką, vieną įžymiausių lietuvių liaudies meno puoselėtojų ir profesionaliosios tekstilės Lietuvoje pradininką, susirinko menininkai, dailės akademijos dėstytojai ir studentai, inteligentijos atstovai. Renginio metu buvo apžvelgtas ilgas ir vaisingas Antano Tamošaičio gyvenimo ir kūrybos kelias.

Šis garbingas jubiliejus paskatino galerijos „Židinys“ darbuotojus drauge su Vilniaus dailės akademijos leidykla parengti ir išleisti 2016 metų sieninį kalendorių. Jis pavadintas „Antanui Tamošaičiui – 110“. Kalendorių pristatė jo sudarytoja ir teksto autorė menotyrininkė dr. Lijana Šatavičiūtė-Natalevičienė.

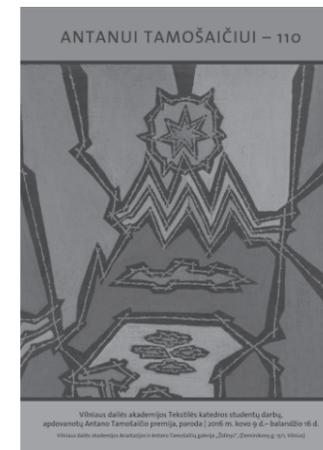
Dar vienas gražus šio renginio akcentas – Vilniaus dailės akademijos studentų, Antano Tamošaičio premijos laureatų darbų paroda. Premiją 1996 m. ištigė pats A. Tamošaitis, siekdamas skatinti tautinio tapatumo paiešką studentų kūryboje. Ji kasmet skiriama už geriausių kursinius, bakaluro ir magistrų studijų baigiamuosius darbus, kuriuose interpretuojamas liaudies meno

paveldas. Šios premijos laureatėmis tapo nemažai šiuo metu garsių Lietuvos tekstilininkių. Kai kurios iš jų šiandien pačios ugdo jaunąją kartą – tai VDA Tekstilės katedros vedėja doc. Laura Pavilonytė-Ežerskienė, dėstytojos dr. Miglė Lebednykaitė, Rūta Būtėnaitė ir Severija Inčirauskaitė-Kriaunevičienė. Jų kūrinius galima pamatyti ir šioje parodoje, kurioje iš viso eksponuojama 14 per pastaruosius metus premijuotų darbų. Apie juos kalbėjo Vilniaus dailės akademijos prorektorė prof. Eglė Ganda Bogdaniene ir Tekstilės katedros vedėja doc. Laura Pavilonytė-Ežerskienė.

Galerijoje eksponuojamos A. Tamošaičio Lietuvoje ir Kanadoje išleistos knygos ir dailininko straipsnio rengimo medžiaga „Atsiminimai apie dailę – rininką Mikalojų Vorobjovą“.

Vakaro metu skambėjo kanklių muzika, ją atliko Austė Tamulynaitė. Taip pat buvo parodyti kadrai iš filmo, kurį baigiantis aštuntajam dešimtmečiui Tamošaičių sodyboje prie Kingstono nufilmavo Kanados televizijos žurnalistai. Jame A. Tamošaitis pristato savo kūrybą, pasakoja apie savito stiliaus dailę ieškojimus.

Vilniaus dailės akademijos Anastazijos ir Antano Tamošaičių galerijos „Židinys“ vedėja Laimutė Lukoševičienė
G. Zemlicko ir V. Jankausko nuotraukos

Jauni Lietuvos produkto dizaineriai pritraukė tarptautinės 3D industrijos dėmesį

Dalase (JAV), vasario pradžioje įvykusios didžiausios pasaulyje trimačio projektavimo ir dizaino sprendimų konferencijos ir parodos SOLIDWORKS WORLD 2016 dalyviai pirmą kartą išgirdo apie Lietuvą, kaip apie dizaino kilmės šalį.

Per 8000 dalyvių pritraukusiam renginyje du Vilniaus dailės akademijos (VDA) produkto dizaino studentai Ignas Survila (24) ir Rapolas Gražys (24) sulaukė didžiulio profesionalų susidomėjimo, buvo išskirti organizatorių kaip vieni įdomiausių parodos objektų autoriai bei susirinko po kelias dešimtis potencialių gamybos ir platinimo partnerių kontaktų.

„Lietuvoje yra daug inžinierių ir projektuotojų, tačiau trūksta dizainerių, kurie generuotų idėjas, steigtų įmones, teikiančias ne subrangovo paslaugas, o galutinį produktą rinkai. Bendradarbiaudami su pagrindiniu Lietuvos dizainerių inkubatoriumi – VDA – siekiame, kad absoltentai, išplaukdami į plačiuosius vandenis, būtų kuo labiau konkurencingi. Rapolo Gražio ir Igno Survilos aistra, entuziazmas ir užsidegimas tuo, ką daro, sužavėjo ne tik renginio dalyvius, bet ir organizatorius“, – sakė kompanijos IN RE, Lietuvoje atstovaujanti „Dassault Systemes SOLIDWORKS“, rinkodaros vadovė Liudmila Tašlanova.

Pasak jos, Marie Planchard, „Dassault Systemes SOLID WORKS“ edukacinių sprendimų direktorė, sakydama kalbą tūkstančiams renginio dalyvių pagrindinėje scenoje, paminėjo studentus iš Lietuvos ir pasiūlė visiems lankytojams parodoje iš arčiau susipažinti su jų pristatoma gitara LAVA ir paspir-

tuku PIGEON.

VDA magistrų studijų antrakursiai buvo pirmieji kūrėjai iš Lietuvos, turėję galimybę skaityti pranešimus šioje konferencijoje ir savo dizaino produktus pristatyti specializuotoje parodoje. Didžiausią išspūdį patiems dalyviams paliko renginio dydis ir bendruomeniškumas, sudarantis galimybę megzti ir plėtoti ryšius, kuriant savo produktų gamybos ir platinimo tinklą.

„Manau, tai rimtas žingsnis produktų vystymo klausimu. Man buvo svarbu išanalizuoti Amerikos rinką, todėl dar kartą įsitikinau, jog JAV – gitaristų kraštas, kuriam aktualūs nauji ir inovatyvūs produktai. Nemažai stendo lankytojų norėjo įvertinti jiems dar nematytos beskirsnės gitaros savybes ir turėjo galimybę pagroti – išbandžiusieji gyrė jos ergonomiškumą, patogumą ir atlikimo kokybę. Be to, daviau ne vieną interviu, daug žmonių fotografavo, filmavo bei dalinosi vaizdais ir informacija socialiniuose tinkluose, ragindami nenuleisti rankų ir tęsti tai, ką darau“, – sakė R. Gražys, ieškantis investuotojų, galinčių prisidėti prie LAVA studijos plėtros. Pasak vaiko, elektrine gitara LAVA domėjosi atstovai iš Portugalijos, Vokietijos, JAV, Japonijos ir kitų Azijos šalių. Neretam didelį išspūdį padarė ir tai, kad tokį produktą R. Gražys sukūrė būdamas tokio jauno amžiaus.

I. Survila taip pat leido visiems norintiems išbandyti sulankstomą oranžinį paspirtuką PIGEON. Daugelis susidomėjusių teiravosi, kur galėtų įsigyti šią kompaktišką transporto priemonę bei domėjosi, ar yra platinimo tinklas JAV. Jaunasis dizaineris kartu su investuotoju Michel Barro Šveicarijoje įkūręs įmonę „CityBirds“ intensyviai ieško partnerių visame pasaulyje, todėl konferencijoje aktyviai domėjosi galimybėmis kurti prototipus bei organizuoti masinę gamybą. Pasak I. Survilos, didžiulį 3D spausdintuvų, CNC mašinų ir įvairiausių gamybinių įrengimų parodė, jog amerikiečiai kuo toliau, tuo la-

biau nori tapti individualūs, kurti ir gaminti vidinėje rinkoje, atitrūkdami nuo Kinijos ar kitų šalių techninės bazės ir žmogiškųjų išteklių.

„Susipažinau su daugybe nuostabių, užsidegusių ir inspiruojančių startuolių ir akmenine patirtimi pasiklausiusių verslininkų, kurie dalinasi savo patirtimi ir įžvalgomis apie šiandienines tendencijas, problemas ir sprendimus. Žodžiu, mokiausi, mokiausi ir dar kartą mokiausi!“ – sakė vaikinas, prisipažinęs, kad viešas pusantros valandos pranešimas anglų kalba privertė drebtį ir kojas, ir mintis, ir balso stygas.

Paspirtukas PIGEON, sukurtas kaip I. Survilos bakalauro baigiamasis darbas (<https://youtu.be/dELn1RqBaME>, dėst. Š. Šlektavičius), yra pelnęs „Jaunojo dizainerio prizą 2014“ papildomą apdovanojimą. Už jį „CityBirds“ kompanija 2015 m. buvo įvertinta net 5 prestižiniais tarptautiniais apdovanojimais: „ADesign Award“, „Geneva innovations“, „Core77 Design Awards“, RED DOT DESIGN AWARD, „Creative business cup“ (Nacionalinis nugalėtojas). Šis paspirtukas netrukus pateks į masinę prekybą ir bus parduodamas Azijos ir Europos šalių rinkose. Taip pat seriją papildys I. Survilos suprojektuoti paspirtukai COLIBRI (vaikams), RAVEN (iš anglies pluošto, vertinantiems klasikinį dizainą) bei EAGLE (elektrinis). Kompanijos socialinis tinklapis: [Facebook.com/Citybirds](https://www.facebook.com/Citybirds)

Tuo tarpu LAVA gitarą (bakalauro baigiamasis darbas <https://youtu.be/5BEUAINxlg>, dėst. J. Brunzda) R. Gražys yra pristatęs ir Frankfurto mugėje „Musikmesse“, Londono dizaino savaitėje bei Stokholmo dizaino parodoje „Designgalleriet“. Skirtingas LAVA gitaros modelius galima įsigyti interneto svetainėje [Lavaguitars.com](https://www.lavaguitars.com). Šiuo metu dizaineris pildė gitarų seriją, įrašinėja savo sukurtų gitarų pristatomąjį albumą bei plečia studijos LAVA veiklą, vienydamas skirtingų sričių profesionalus bei aprėpdamas tarpdalykinius garso ir dizaino projektus.

Abu tarptautinėje parodoje pristatyti lietuvių dizaino produktai yra suprojektuoti naudojantis SOLIDWORKS programine įranga. Studentų pristatymą SOLIDWORKS WORLD 2016 iš dalies finansavo Lietuvos kultūros taryba. Renginio video: https://youtu.be/Fu_yITwmVT?list=PLiKqXuECiKNkMfs7s_ia6qCN41bZ0Frh

Mūsų inf.

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS KRONIKA

Kovas

Šviestuvų ir ekspozicijos salone „Gaudrė“ veikia prof. Vytauto Kibildžio tapybos paroda „Pojučiai“

1 d. Galerijoje „Argentum“ atidaroma Aistės Kanapickaitės mozaikos miniatiūrų paroda „Mažas žmogus“

1 d. Galerijoje „Artifex“ atidaroma Estijos menininkų Kadi Pajupuu ir Marilyn Piirsalu paroda „Hacked tradition“

1 d. Galerijoje „Kairė–dešinė“ atidaroma Vilniaus fakulteto Grafikos katedros dėstytojos Jolantos Mikulskytės solo paroda „Vanduo-intro“

1 d. „Gobis/Lauko ekspo“ (Gedimino pr. 13) atidaroma suomių keramiko Kristiano Venalaineno paroda „Sapnas 24/7“

8 d. Gotikinėje salėje pristatoma prof. Juozo Galkaus knyga „Lietuvos plakato istorija“

9 d. Galerijoje „Židiny“ paminimos Antano Tamošaičio 110-osios gimimo metinės

9 d. „Titanike“ atidaroma lenkų animacijos meno paroda „Once upon a time“

10 d. Fotografijos ir medijos meno katedroje vyksta atvira Piotro Dumasalo (Lenkija) meistriškumo paskaita

10 d. VDA Gotikinėje salėje vyksta Lietuvos Nepriklausomybės dienos atkūrimo minėjimas. Prof. Alfredas Bumblauskas skaito paskaitą „Kovo 11-oji – tarp Lietuvos valstybingumo istorijos viršukalnių“, groja pianistas ir tapytojas Viktoras Paukštelis

11 d. Prof. Jolanta Talaikytė ir doc. Renata Maldutienė Valdovų rūmuose pristato vizualią mados interpretaciją „Aktas. Istorinės tapatybės beiškant“

14 d. Galerijoje „Akademija“ atidaroma Antano Šnaro „Vienos skulptūros paroda“ ir Kipro Černiausko bei Martyno Pekarsko tapybos paroda „Pasviręs medis. Kavos puodelis“

15 d. VDA leidyklos naujausių knygų pristatymas Tauragės kultūros rūmuose

18 d. Kražių gimnazijoje pristatoma K. Misiaus monografija „Kražių mokykla ir gimnazija 1773–1844 metais“

21–25 d. Grafikos katedroje vyksta šiuolaikinio danų menininko Mikkel Niemann kūrybinės dirbtuvės „Naikinimas ir perdirtimas – sąmoninga meninė strategija“

23 d. Marina Vishmidt iš Londono Aukštųjų studijų fakultete skaito paskaitą „Feeling Things: Or, What Would Be Some Contemporary Pathos-Forms?“

25 d. Galerijoje „Artifex“ atidaroma Dalios Mikonytės paroda „Rankos ir kojos“

25 d. Atvirų durų diena Vilniaus fakultete

30 d. Antrasis seminaras „Popietis su „Libra“/„Creolink“ VDA Vilniaus fakulteto studentams ir dėstytojams

31 d. Pamėnkalnio galerijoje atidaroma Eglės Ulčkaitės paroda „Chrono-teka“

Antano Šnaro parodoje

Galerijoje „Židiny“ dažomi velykiniai margučiai

Lenkų animacijos meno parodoje

Dalia Matulaitė

Mokytojo linčas arba „nepamirškite pasiimti rogutės...“
Prof. Juozui Kėdainiui atminti

1987-ieji metai... Rugpjūčio 23-oji diena... Mitingas prie Adomo Mickėvičiaus paminklo, prof. Gedimino Jokūbonio sukurtas ir pastatytas vos prieš trejetą metų iki šios datos, pačioje Vilniaus senamiesčio širdyje, tarp Šv. Onos, Bernardinų ansamblio ir Šv. Mykolo bažnyčių, Vilnelės linkio apsuptyje...

Galingas tų įvykių aidas Vilniaus dailės instituto senuosiuose rūmuose, o ir naujuosiuose, anapus Vilnelės, – negalėjo likti neišgirstas...

Gal po pusmečio kažkuriame tuometiniame laikraštyje aptikau VDI Skulptūros katedros studento Ryto Jono Belevičiaus interviu... Grįžusio iš tarnystės sovietinėje armijoje (iš tikrųjų, iš tikro karo Afganistane!), už gerą mokymąsi jam skirtos LTSR Kultūros fondo stipendijos proga, žurnalisto prakalbintas, primygtinai beprašęs parašyti, jog norėtų mokymo proceso atnaujinimo Skulptūros katedroje. Tarp įvardijamų kitų pavardžių, aptinku ir savąją...

Ta vieša išpažintis spaudoje sukėlė nemenką susijaudinimą Skulptūros katedroje, o ir mano kolegų skulptorių dėmesingą suklusimą į nuspėjamai bręstančias permainas Vilniaus dailės institute.

Jau kuris laikas buvau atsiveikinus su Vilniaus keturmete vaikų dailės mokykla, kurioje pradirbau šešiolika metų... Maniau, kad jau visam laikui išsiskyriau su pedagoginiu darbu ir atsidėsiu tik kūrybai... Kaune jau buvo pastatytas „Stumbras“, Klaipėdoje „Neringa“... Pradėti arba įpusuoti paminklai: „Gražina“, „Aušra“ – Šiauliuose, Lazdynų Pelėdai – Vilniuje, I. Simonaitytei – Priekulėje... Pagalvoju... Dailės institutas!? Kodėl gi Ne?!

Tų pačių 1988 metų birželio mėnesį VDI skelbiamas konkursas dviem dėstytojoms vietoms Skulptūros katedroje užimti. Į vieną konkursinę vietą pretenduoja Artūras Vaškevičius, tuometinis VDI komjaunimo sekretorius, prieš 10 metų po studijų paliktas dėstyti Skulptūros katedroje... Jam vieta garantuota... Į antrąją pretenduojame dviese su Gediminu Karaliumi... Parašome pareiškimus VDI Rektoriui Vincentui Gečui, prašydami leisti dalyvauti konkurse... Ir... tuomet kolega skulptorius sužadžia „stambią partiją“ į ateitį... Prieš pat konkursą pasirašo viešą peticiją, kurioje reikalaujama, kad VDI Rektorius už sovietmečių padarytas nuodėmes atstiegytų!... Konkurso baigtis užprogramuojama ir... įvykių seka – taip pat...

Rudenį iš posto su trenksmu griauamas rektorius... Priežastys per laiką subrendusios ir... „šviežiai“ subrandintos... Užaugo nauja karta, o sostas vienas!

Keičiasi visa VDI valdymo struktūra. Rektoriui tampa architektas prof. V. Brėdikis... Visuotiniame VDI darbuotojų susirinkime išrenkama nauja Mokslo taryba (vėliau pavadinta Senatu), į kurią esu išrenkama taip pat... Neužilgo Institutui sugražinamas Akademijos vardas... Permainos su pagreičiu dar tik įsibėgėja...

Po vasarą įvykusio konkurso, rudenį atėjusi į Skulptūros katedrą tarp 36 ten esančių studentų, aptinku net 9 buvusius savo mokinius, ir savo mokytojus – profesorius J. Kėdainį, G. Jokūbonį, K. Bogdaną, B. Vyšniauską...

Tuo metu į Dailės akademiją dundėdama jau rieda „Jeruzalės banga“ su savo šefu, o šefas – su savu būsimu Skulptūros katedros dėstytoju sąrašu... Visi iki vieno katedroje dirbantieji – besąlygiškai turį būti atleisti... Prasideda reitingavimai, perreitingavimai, viena po kitos atestavimo komisijos...

Toje sumaištyje iškiliai laikosi prof. G. Jokūbonis – komisijoje atestuotojų tarpe nesą tokio rango figūrų, kurios gebėtų teisėtai jį įvertinti... Tuometinis švietimo ministras prof. Henrikas Zabulis nesiryžta pritarti regimam darbo įstatymo pažeidimui – atleisti visą, konkurso būdu sudarytą, Skulptūros katedrą...

Vytautas Brėdikis

ŽVEJYBA (Natūralus pomėgis)

Iš spaudai rengiamos knygos „TrečiaSTomas“

RUDININKŲ GIRIA

1960 m. Liepa. Tai pirmoji ilgą ir sudėtingą daugiadienę kelionę su Juozu Šileika (Juozu) ir Mečislovu Urbeliu (Mečka) plaukiant valtimis Visinčios, Šalčios ir Merkio upėmis. Kelionė prasidėjo Rudininkų girioje Visinčios upe, vinguriuojančia per nuostabiai žydinčias dar nenušienautas miško pievas, kuriose augo laisvai išsikeroję pavieniai ąžuolai ir juodalksniai. Žvelgiant į upę ir į ją supančią aplinką nuo kranto, atrodė paprasta ir net romantiška plaukti tarp žydinčių ir aukštai virš galvos iškilusių gėlių. Tačiau praktikoje daug kas pasirodė kitaip: priplaukus prie pirmųjų skersai upę užvirtusių medžių, po jais pralysti retai pavykdavo ir tekdavo visus daiktus ir valtį pernešti į kitą tinkamą plaukimui vietą.

Girioje upė tekėjo gana lėtai ir vingiavo didelėmis kilpomis, tarp kurių būdavo tik keliolikos metrų atstumas. Tokiose vietose valtį dažnai tempdavome

Išsaudrinęs (teisingiau – įaudrintas) studentų aktyvas priešais senuosius VDA rūmus, prieš prasidedant Mokslo tarybos posėdžiui, sudėgina katedros vedėjo prof. K. Bogdano ir prof. J. Kėdainio skudurines *čiuuėlas*...

Į Mokslo tarybos posėdį iškilmingai renkasi garbūs Tarybos nariai, o taip pat studentų aktyvo pakviesti Skulptūros katedros paskutinių kursų studentai – Algis Lankelis ir Juras Palukaitis... bei prof. Juozas Kėdainis.

Posėdžiui vadovaujantis naujasis rektorius prof. V. Brėdikis jam būdingu ironišku tonu, tarsi Jupiteris blykčiodamas akimis, kreipiasi lyg ir į visus susirinkusius, bet, iš tikro, į prof. Juozą Kėdainį:

– Tai kiek čia (akademijoje) galima užsibūti?!

Vienintelis šiame garbiame susirinkime stovintis baltaplaukis, balto veido (kaip Bernardo Brazdžionio...), ryškiai mėlynų akių, suvargęs senas žmogus, prof. Juozas Kėdainis tyliai atsako:

– Birželį baigiasi mano kadencija, ... išeisiu...

– Profesoriau, išeikite dabar... Arba tai bus kirtis į veidą Gediminui Karaliui, kai jis atėjęs ras jus čia! – pašokęs iš vietos rikteli studentas Algis Lankelis (būsimasis J. Vienožinskio dailės mokyklos direktorius).

– Birželį išeisiu, baigiasi mano kadencija... – dar tyliau protestuoja profesorius..., skruostais bėga ašaras...

Dar kartą rikteli A. Lankelis:

– Profesoriau, išeikite...! Arba tai bus kirtis į veidą...

Stebėjusi šį nepamirštamą reginį, paprašau žodžio, pirmo, tapus aukštosios meno mokyklos dėstytoja ir Mokslo tarybos nare...

– Profesoriau Juozai Kėdaini, mes Jus vadinsime mūsų skulptūros Tėvu... O dabar kreipiuosi į garbią Mokslo tarybą... Išvedami Tėvą į mišką, „nepamirškite pasiimti rogutės...“

...Buvau kaip mat „išmesta“ iš Mokslo tarybos... O po kelių metų, kai sutikusi ties VDA sūnykusį savo Mokytoją prof. Juozą Kėdainį pasiteirauju kaip gyvenęs..., šis prisipažįsta, kad nekaip... Susimokėjęs mokesčius, dieną turįs išgyventi iš vieno lituko... Nustėrusi supratau, kad profesorius išleistas į „užtarnautą poilsį“ nesutvarkius nei pensijos, nei rentos dokumentų... Nors pati jau buvau „džiunglėse su varovais medžiojama ragana“, išdrįstu įtikinti VDA prorektorius prof. Gediminą Karalių ir Skulptūros katedros vedėją Vladą Vildžiūną deramai sutvarkyti prof. J. Kėdainio rentos skyrimo dokumentus... 1994 04 15–08 15 dokumentai rodo – prof. Kėdainis – Vilniaus dailės akademijos Skulptūros katedros profesorius-konsultantas. Praėjus penkeriems metams po įsimintino B. Brazdžionio veido žmogaus linčo teismo... jo senatvė pagaliau buvo aprūpinta.

Tuo pačiu metu, jau įsibėgėjus sovietinių paminklų nukelndinimo ritualams, vieną tapybiškai spalvingą pavasarišką dieną, ties Adomo Mickėvičiaus paminklu susitinkame bendraamžiai, priešpriešom beateinantys trys „Aš“: du – A.Š. ir aš – D.M. Jiedu, bekeliaujantys iš senujų VDA rūmų į naujuosius anapus Vilnelės, o aš – iš rūmų anapus Vilnelės – į senuosius...

– Kada šitą balvoną griausite?! – ore pirštu energingai bedęs į akmeninį Adomą M., teiraujasi pirmasis A.Š.

– Ne visus iš karto!... – atkerta jam energingai sudirgęs kitas pilietinės svarbos A.Š.

Atsiveikininimui palinksčję galvomis, trys „Aš“ nuename tolyn savo pasirinktomis kryptimis...

P.S. Dėmesingai tyrinėdama šių dienų Dailės akademijos Etikos (GAR-BĖS) kodeksą, galvoju, ... kuris paragrafas galėtų būti pritaikytas ... ne už „rogutės“, o, tarkime, už naivų pasiteiravimą Garbiame Senato posėdyje – kas tai yra „tapymas dūmais“ ar „neapvaisintų (e(du))kologiškų kiaušinių perėjimas (euro)krepšeliuose“?

pagarbiai,

skulptorė prof. Dalia Matulaitė

per žydinčią pievą į kitą kilpą ir t.t. Jau pirmąją naktį, atlaikę galingą audrą, neišsimiegoję ir sugelti uodų, supratome, kad tokiai daugiadienei kelionei buvome nepasiruošę. Svarbiausia šio žygio problema tapo kiaura skolinta palapinė, kuri dar šiaip taip apsaugojo nuo lietaus, bet ne nuo uodų. O girioje jų buvo GAUSYBĖ!!!

Kelionės pradžioje vakarais gaudėme vėžius, o dienomis – kilbukus ir kuojas. Vėliau mes su Juozu perėjome tik ant *žvėjų* (taip Mečka vadino kilbukus) žvejybos, nes jie mūsų „laukdavo“ kiekvienoje smėltoje sraunumėlėje. Pats Mečka gaudydavo kuojas, bet suvalgyti taikydavo kilbuką...

Gal antrą ar trečią dieną Juozui „prikepė“ ilgi žvejo batai, nes nakčiai jų nenusimadavo. Mes dviese su Mečka šiaip taip juos išlupome su pamušalais ir supratome, kad nakčiai būtina apsiręngti kitus rūbus ir nusimauti dienos metu nusistekenusius batus...

Vieną rytą netikėtai mus aplankė karinio poligono žandarai. Gerai, kad su savimi turėjome užpildytą ir su visais parašais, ir antspaudais turistinės kelionės maršrutinį lapą. Visas tas dienas girdėjome ir matėme skraidančius lėktuvus ir girdėjome bombų sprogdimus, bet kaip mus surado, liko neaišku. Gal pagal lauko dūmus? Galų gale priplaukėme Visinčios ir Šalčios santaką,